

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Genel Başkanlık
Sayı : 12157
Tarih : 16.03.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında
Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.
Gereğini arz ederim.

Kemalbay

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ
İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe	
Tarih :	18 Mart 2021	Esas No: 2/3477

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
16 Mart 2021
Numara.

TBMM GENEL EVRAK
16 Mart 2021
No: 795718
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de en önemli toplumsal gruplardan birini oluşturan 9 milyonu aşkın yaşlılık aylığı alan emekliler ile 4 milyon civarındaki hak sahipleri asgari ücretin çok altında aylık ve gelir ile ekonomik zorluk çekmekte ve ciddi geçim sıkıntıları ile yaşamlarını sürdürmek zorunda kalmaktadırlar. Ayrıca almış oldukları düşük ücretlerle yaşamlarını sürdürmeye çalışan emeklilerden ilaç ve muayene katkı payı adı altında yapılan maaş kesintileri maaş zorlu yaşam koşullarında bir de sağlıklı yaşam haklarından ödün vermeleri anlamına gelmektedir.

Türkiye’de dört kişilik bir aile için açlık sınırının 2 bin 590 lira ve yoksulluk sınırının 8 bin 436 olduğu düşünüldüğünde her ne kadar hazine katkısı ile aylık ödemeler 1500 TL’ye çekilmiş olsa da TÜİK’in açıkladığı enflasyon rakamlarıyla beraber emeklilere yapılan zam oranlarının Covid-19 pandemisi döneminde hızla artan hayat pahalılığı karşısında emekli yurttaşlarımızı açlıkla ve derinleşen yoksullukla yüz yüze bıraktığı açıktır.

Nitekim Avustralya merkezli, küresel insan kaynakları ve yönetim danışmanlığı firması Melbourne Mercer’inin her yıl, emeklilerin refahı, ülkelerin geçmişi, bu günü ve tahmini geleceğiyle, ekonomik gelişmesi, politikası, siyasal ve demografik değişiklikler, yaşlı nüfus bağımlılığı, enflasyon, vergi baskısı, sağlık yatırımları gibi birçok unsurun yer aldığı 50’den fazla göstergeyi dikkate alarak hazırladığı ve Türkiye’yi ilk kez 2019 yılında dahil ettiği, 12.nci Küresel Emeklilik Endeksi 2020 Raporu’nda Türkiye’nin 39 ülke arasından 37. sırada olduğu yer almaktadır.

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi DİSK-AR’ın Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verilerinden derlediği bilgilerle hazırladığı raporda;

- Türkiye’de en düşük emekli aylık ve geliri alan ilk yüzde 20’lik dilimin aylık harcanabilir gelirin Temmuz 2020 itibariyle 763 TL. olduğu,
- 13,2 milyon emekli ve hak sahibi 7,9 milyonunun asgari ücretin altında aylık ve gelire sahip olduğu,
- 2002 yılında emeklilerin yüzde 37’si çalışıyor veya iş arıyorken, bu oranın 2020 itibariyle yüzde 47’ye çıktığı,
- En düşük emekli aylığı alan ilk dilim emekliler ile en yüksek emekli aylık ve geliri alanlar arasındaki farkın AB ortalamasında 4.2 kat iken Türkiye’de tam 7,5 kat olduğu ve Türkiye’nin Avrupa ülkeleri içinde emekliler arasında gelir eşitsizliğinin en yüksek ülke olduğu belirtilmektedir.

Ayrıca; reform adı altında 2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Türkiye’nin sosyal güvenlik sistemini değiştiren uygulamaları emekli aylıklarının sistematik bir biçimde düşmesine neden olmuş, aylık bağlama oranı, güncelleme katsayısı, aylıkların alt sınırı ve aylıkların arttırılmasına yönelik hükümlerle, emeklilerin maaşlarının asgari ücrete oranı hızla gerilemeye başlamış, emeklilik yaşı yükseltilmiş, emekliliği hak ediş koşulları zorlaştırılmıştır.

Bir diğerk konu ise emeklilerin hak arama m¼cadelelerinin engellenmesine yönelik uygulamalar olmuştur. Emeklilerin ILO Sözleşmesi'nden, İnsan Hakları ve Temel zg¼rl¼kler Sözleşmesi'nden, Avrupa Sosyal şartı'ndan, Avrupa Temel Haklar şartı'ndan ve T¼rkiye Cumhuriyeti Anayasası'ndan doğan sendikal hakların valilikler tarafından açılan kapatma davaları ile bu hakların gasp edilmeye çalışılmaktadır.

Özetle bu kapsamda sosyal devlet ilkesi ve emekli yurttaşlarımızın yaşam standartlarının ve sağlık hakkının korunması amacıyla emekli aylıklarının insanca yaşanacak bir seviyeye çıkarılması, emeklilere ödenecek aylıkların alt sınırı asgari ücretle eşitlenmesi ve yoksulluk sınırının altında olmaması, enflasyon karşısında eriyen emekli maaşlarının reel enflasyon oranlarında iyileştirilmesi, aynı koşullarda emekli olanlar arasındaki uçurumun giderilmesi, emeklilerin g¼ncelleme katsayısından, milli gelirden pay almaları, salgın koşullarında yaşlılara, kronik rahatsızlığı olanlara destek verilmesi, ilaç katkı payları alınmaması, maaşların y¼kseltilmesi ve temel ihtiyaç maddelerine zam yapılmaması gerektiği belirtilmektedir. Yaşlılık aylıklarının pandeminin ülkede yarattığı olumsuzluklar ve ekonomik durumda göz n¼ne alınarak yeniden ele alınması ve artırılması ve emekli yurttaşlarımızın nefes almaları sağlanması amacıyla yasal bir d¼zenleme önerilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yapılan düzenleme ile emekli yurttaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için maaşlarında artırım yapılması öngörülmektedir.

MADDE 2- Yaşlılık aylığı bağlanma oranları değiştirilerek emeklilerin yaşam standartlarının iyileştirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 3- Yaşlılık aylığı alanlar arasında eşitliğin sağlanması ve hak kayıplarının giderilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 4- Yapılan düzenleme ile Covid-19 salgın hastalığının yarattığı olumsuz etkilerin tazmin edilmesi ve emekli aylığı ile geçinmek durumunda olan yurttaşların şartlarının iyileştirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 3 üncü maddesinin 29 uncu alt bendi "Güncelleme katsayısı: Her yılın Aralık ayına göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son tüketici fiyatları ile sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının %100 ' ünün toplamına bir (1) tam sayısının ilave edilmesi 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 3 üncü maddesinin 29 uncu alt bendi "Güncelleme bulunan değeri," şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2-31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 29 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Aylık bağlanma oranı %70 'tir. 25 yılın üzerindeki sürelerde her 360 gün için %2 eklenir. Bu hesaplamada 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınır. Aylık bağlanma oranı ise %90 'ı geçemez.

MADDE 3- - 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici hüküm eklenmiştir.

"Geçici Madde-14 Bu kanunun I ve 2 inci maddeleriyle yapılan düzenlemeler; Sosyal Güvenlik Kurumu 'ndan emekli aylığı bağlanmış olanlar için de uygulanarak aylıkları yeniden hesaplanır. Bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren yeni belirlenen tutar üzerinden ödemeye devam olunur.

MADDE 4- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici hüküm eklenmiştir.

"Geçici Madde-15 Bu yasa kapsamında emeklilik aylığı almaya hak kazananlar için 13 Mart 2020 tarihinden itibaren salgın hastalık nedeniyle ilan edilen pandemi dönemi boyunca, bir aylık emekli maaşları tutarının 4 ile çarpılması ile elde edilecek miktarda ek tazminat ödenir. Ek tazminat bedelleri, salgın hastalık koşullarının yarattığı zaruret hali devam ettiği müddetçe, yılda dört kez olmak üzere ödenir. Geriye dönük ödemeler işbu kanunun yürürlüğe girmesini izleyen 30 gün içerisinde gerçekleştirilir.

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.